

Antonio Sandu

Analiză instituțională
prin cercetare acțiune
Comunitatea Italiană din România

Lumen

Colecția Dezvoltare Socială

Antonio Sandu

**Analiză instituțională
prin cercetare acțiune**

*Comunitatea Italiană din
România*

Lumen

Acest material este protejat de legile copyright-ului în vigoare.
Toate drepturile asupra acestui volum aparțin Editurii Lumen.

Reproducerea sub orice formă și prin orice mijloc, inclusiv prin fotocopiere, xerografiere, etc este permisă numai cu acordul editurii.

Prezentul volum a fost elaborat în cadrul componentei de dezvoltare a strategiilor educaționale, din cadrul programului “Strategii de promovare a diversității”, derulat de Asociația **LUMEN**.

Volumul poate fi consultat și online la adresa www.asistentasociala.ro în secțiunea Librărie.

Editura LUMEN adresa redacției: Iași Strada Țepeș Vodă 2

Pentru Corespondență și comandă Oficiul Poștal 8 CP 1729

Telefon 0232/437721, 0740151455

Mail to redactia@asistentasociala.ro www.asistentasociala.ro

Volum editat cu sprijin financiar din partea asistentasociala.ro

Tehnoredactare computerizată : Morariu Irina Maria

Corectură text: Morariu Irina Maria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
Antonio Sandu,
Analiză instituțională prin cercetare acțiune
Comunitatea Italiană din România
Pp. 168, cm 21
ISBN: 973-7766-12-1

Extras din volumul:

Sandu, A. (2004). Analiza institutionala prin cercetare actiune. Comunitatea Italiana din Romania. Iasi, Romania: Lumen.

**Analiză instituțională
prin cercetare acțiune**

***Comunitatea Italiană din
România***

Lumen

Extras din volumul:

Sandu, A. (2004). Analiza institutionala prin cercetare actiune. Comunitatea Italiana din Romania. Iasi, Romania: Lumen.

Pagina lasata intentionat
goala

Extras din volumul:

Sandu, A. (2004). Analiza institutionala prin cercetare actiune. Comunitatea Italiana din Romania. Iasi, Romania: Lumen.

Cuprins:

Cuprins:.....	5
Perspective teoretice	7
Identitate etnică versus interculturalitate	8
Marginalizare și excludere	12
Clarificări conceptuale comunitate etnică, minoritate etnică, sisteme de protecție a minorităților	23
Elemente specifice de protecția minorităților în societatea românească	37
Bazele sistemului socio-juridic de protecție a drepturilor minorităților	39
Protecția instituțională a drepturilor minorităților	42
Consiliul Național al Minorităților	43
Consiliul Europei și protecția minorităților	45
Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării.....	46
Provocări ale educației multidimensionale	50
COMUNITATEA ITALIANĂ DIN ROMÂNIA.....	59
Contribuții culturale ale unor etnici italieni	61
Construcții arhitectonice semnificative ale Iașului realizate de etnici italieni	63
Etnicul Italian din România. Portret socio-psihologic	66
Probleme sociale identificate la membrii Comunității Italiene. Analiza datelor semnificative cu privire la municipiul Iași.....	73
1. Problemele tineretului.....	73
2. Problemele etnicilor italieni de Vârsta a IIIa	74
Comunitatea Italiană din România	76
Analiză instituțională prin Cercetare acțiune.....	76
Dezvoltarea organizațională. Evaluarea dezvoltării organizaționale	76
Cele 6 componente sau domenii funcționale ale organizației.....	83
Administrarea și conducerea Comunității Italiene din România	84

Extras din volumul:

Sandu, A. (2004). Analiza instituțională prin cercetare acțiune. Comunitatea Italiana din Romania. Iasi, Romania:

Sisteme de funcționare și management	87
Resurse umane.....	89
Resurse Financiare	92
Prestarea de servicii.....	96
Evaluarea Organizațională a Comunității Italiene din România	99
COMUNITATEA ITALIANĂ DIN ROMÂNIA.....	103
Analiză organizațională- cercetare-acțiune	103
Participarea comunității	114
Relații publice	115
Colaborarea cu autoritățile publice:.....	115
Evaluarea programelor derulate de CIR.....	116
Dimensiunile identității culturale ale tinerilor aparținând minorităților etnice	122
Elemente de evaluare a programului.....	122
Integrare europeană și Interculturalitate.....	122
Concluziile cercetării-acțiune	153
Bibliografia	161
Anexa 1	165
Ghidul de chestionar.....	165
Anexa 2	167
Ghidul utilizat în cadrul focus grupului	167
Anexa 3	168
Ghidul de interviu	168

Extras din volumul:

Sandu, A. (2004). Analiza institutionala prin cercetare actiune. Comunitatea Italiana din Romania. Iasi, Romania: Lumen.

Perspective teoretice

Problema protecției minorităților, fie ele de natură *etnică*, religioasă, culturală în genere poate fi analizată pornind de la două ideologii diferite și anume identificarea relației dintre „cultura majoritară” pe de o parte și „culturile minorităților” ca o relație de posibil antagonism care în condiții necontrolate poate duce la excludere socială reciprocă, iar pe de o altă parte necesitatea conservării unor *identități culturale particulare* în contextul unui pluralism cultural ca factor benefic de stabilitate la nivel macrosocial.

Care sunt însă premisele situării în una sau în cealaltă ideologie? Este vorba de natura raportării individuale și colective la „alteritate”. Construcția socială a identității fie ea individuală sau de grup pornește de la afirmarea unui „propriu” în diferență față de o alteritate. *Afirmarea propriului poate fi însă grevată de anxietate*, mai mult sau mai puțin conștientizată de subiect.

Sursele anxietății sunt diverse de la cele psihologic determinate anxietatea copilului dată de un atașament incert față de părinți¹, ambiguitatea modelului cultural sau imposibilitatea raportării la modelul cultural. Sociologic vorbind cu cât cultura majoritară impune un control social mai ridicat și solicită un conformism mai crescut, cu atât formele de devianță sunt mai accentuate.

Ne vom întreba legitim dacă a fi minoritar constituie o „devianță”? Accepțiunea largă de tip acționalist pragmatic a „devianței” pe care o vom privilegia în acest volum este cea a *devianței ca apartenență la o cultură alternativă față de cea de referință* (cea majoritară în cazul nostru). Această definiție poate îngloba în ea atât formele negative de devianță (cele de tip transgresiv sau care alunecă spre delincvențional, dar și cele de tip benefic care promovează *diferența*. În sens sociologic vorbim de devianță pozitivă în cazul unui creator de geniu, să spunem, care prin opera sa promovează valori sociale, etice, religioase diferite, dar benefice. Devianța pozitivă este întotdeauna sursa oricărui progres social.

¹ David Howe, *Atașament, pierdere și protecția copiilor*, București, UNICEF, 1992

În acest context apartenența la o minoritate etnică apare în dublu sens : pentru *etnic* și respectiv pentru *majoritar*. Pentru etnic este dorința de conservare a propriei identități, deci de *conformism față de propria tradiție culturală*, iar față de un reprezentant al culturii majoritare ca „alteritate”.

Identitate etnică versus interculturalitate

“Identitatea” ca un concept operant a fost adusă în actualitatea analizelor sociologice, politologice și de geopolitică odată cu lucrările lui Erik Erikson² și Ervin Goffman³.

Anthony Smith⁴ prezintă următoarele sisteme de construcție teoretică asupra identității naționale: primordialist, perenialist, modernist, și propriul său sistem etno-simbolist. Fiecare dintre aceste sisteme de construcții teoretice promovează una dintre liniile cele mai semnificative de analiză identitatea ca apartenență, identitatea ca referențial diacronic, identitatea cadru legitimant, și identitatea ca stabilitatea contextuală.

Raluca Balăsoiu, Horațiu Rusu⁵ prezintă două cadre conceptuale ale identității:

- perspectiva esențialistă conform căreia identitatea etnică derivă din legăturile biologice, și nucleul cultural primordial (limba, obiceiurile, religia).

² Erikson Erik, *Identity, Youth, and Crisis*, New Zork, Norton 1968, apud Raluca Balăsoiu, Horațiu Rusu, *Identitate etnică și patrimoniu cultural imaterial*, în Revista de Sociologie , anul I nr 1 2003

³ Ervin Goffman, *Stigma, Notes on the Management of Spoiled Identity*, Englewood Cliffs, N.J Prentice Hall 1963 apud Raluca Balăsoiu, Horațiu Rusu, *Identitate etnică și patrimoniu cultural imaterial*, în Revista de Sociologie , anul I nr 1 2003

⁴ Anthony D. smith *Myths and Memories of the Nation*, Oxford University Press, 1991, pp 1-19 apud Raluca Balăsoiu, Horațiu Rusu, *Identitate etnică și patrimoniu cultural imaterial*, în Revista de Sociologie , anul I nr 1 2003

⁵ vezi Raluca Balăsoiu, Horațiu Rusu, *Identitate etnică și patrimoniu cultural imaterial*, în Revista de Sociologie , anul I nr 1 2003

Extras din volumul:

- Perspectiva constructivistă: identitatea etnică este o “realitate socială construită și reconstruită sau mai radical inventată, maleabilă, fluidă”⁶

Identitatea este un construct socio-cultural, dependent de *metatextul cultural al societății, care definește personalitatea individului*. Identitatea este rezultatul constructiv al interacțiunilor simbolice permanente care au loc în câmpul social din care individul face parte, și pe care acesta le valorizează ca proprii. Cadrele sistemului de referință socio-cultural al individului, pe care acesta le consideră proprii, reprezintă primul nivel constructiv al identității sociale. Ceea ce Culianu numește grila interpretativă, sau altfel spus paradigma operantă la nivelul socialului, constituie cadrul determinativ al construcției sociale a identității. Identitatea poate fi văzută ca un joc dialectic între sistemul câmpul social de apartenență și câmpul social de referință, ca parte subiectivă a socializării. Identitatea este un construct care păstrează un sistem invariant de cadre structurale, făcând posibil sentimentul apartenenței.

Identitatea etnică este cadrul general de socializare a indivizilor aparținând unei comunități etnice date. Memoria colectivă⁷ este depozitarea cadrelor constitutive ale identității etnice: limba, religia, mitologia, ritualuri diverse, toate aceste cadre ***constituind patrimoniul cultural imaterial***⁸.

Păstrarea identității culturale și a *patrimoniului cultural imaterial* se impune ca proiect de anvergură mondială, în condițiile uniformismului promovat de mondializare și globalizare.

Identitatea și menținerea identității sunt elemente semnificative de protecție a drepturilor omului. Lipsirea de dreptul la identitate culturală (și ne referim aici la orice cultură minoritară, nu numai la identitatea etnică,) este echivalent cu supunerea

⁶ Raluca Balășoiu, Horațiu Rusu, *Identitate etnică și patrimoniu cultural imaterial*, în Revista de Sociologie, anul I nr 1 2003 pp 48

⁷ vezi Raluca Balășoiu, Horațiu Rusu, *Identitate etnică și patrimoniu cultural imaterial*, în Revista de Sociologie, anul I nr 1 2003 pp 50

⁸ vezi: www.culturaldiversity.ieff.ch/patrimoniul.html

individului, a grupului de indivizi la un stress al uniformizării culturale, al separării de propriul univers simbolic.

Protejarea diversității este sau ar trebui să fie o prioritate mondială, în contextul amenințărilor tot mai frecvente la adresa menținerii identității. Uniformizarea culturală aduce mari deservicii umanității, eliminând numeroși factori ai creativității culturale regionale.

Interculturalitatea, nu înseamnă în primul rând altceva, ci înseamnă mai ales *altfel*. *Altfel* înseamnă o nouă deschidere paradigmatică a orizontului gândirii, spre experiența factuală a realității sociale.

Pluralitatea culturilor, dimensiune postmodernă, derivă din ceea ce în sociologie se vehiculează sub denumirea de „*pluralitatea lumilor*”.

Multiculturalitatea, ca fenomen social real, *continuă să fie ascunsă* de „grila interpretativă și voința deformatoare” a optimismului social și politic. Aplicat ca o contextualitate generată „imperativele integrării europene” interculturalitatea este văzută în multe situații *ceva care dă bine*” dar care nu are un conținut real în societatea românească, *ceva care ține de lumea „formelor fără fond”*¹⁰.

Intertextualitatea de care hermeneutica socială modernă se folosește pentru a explica dialogul civilizațiilor, este o explicitare a coexistenței în cadrul social dat a mai multor „lumi” cu experiențe culturale diverse.

Experiența tragică a unor conflicte interetnice din Europa zilelor noastre vulnerabilitatea civilizației europene actuale față de riscul întoarcerii la barbaria și stupiditatea unor războaie interetnice și interconfesionale, noile provocări ale terorismului ca formă de acțiune politică toate acestea impun crearea unor structuri care să facă posibilă funcționarea Europei Unite ca Europă a minorităților, a diversității.

Crearea cadrelor structurate astfel a dus la apariția unor „instrumente instituționale de gestionare a crizelor de tipul celor

⁹ Sintagma aparține lui I.P. Culianu în *Eros și magie în renaștere*” 1995, București, Editura Teora

¹⁰ Expresia aparține lui Titu Maiorescu

politico-militare (cazul coaliției anti-teroriste), juridice de tipul convențiilor europene cu privire la protecția minorităților, a limbilor minoritare și regionale etc, și politico-financiare cum este cazul pactului de stabilitate.

Problematica minorităților și relațiilor interetnice, se validează structural prin existența unei polarități sociale și economice. Inegalitatea dezvoltării sociale între diferitele regiuni, sursă de tensiune socială, plinuindu-se pe modele culturale diferite specific regionale fac posibile incidente cu caracter interetnic.

Starea de reală vulnerabilitate dar și de autovictimizare¹¹ la care unele populații se fac părtașe vezi în România situația unor populații întregi de etnie rromă, dar și a unor comunități de ruși lipoveni spre exemplu, sunt generatoare de frustrare pentru membrii acelor comunități.

Cauzele vulnerabilității¹² unor populații aparținând unor comunități etno-culturale pot fi de ordin strategic (o cultură a marginalității în care copilul este socializat în a sesiza oportunitățile nelegitime), epistemologic și axiologic (valori dominante ale culturii tradiționale neadaptate societății postmoderne), educațional (accesul restrâns sau autorestrângerea accesului la cunoaștere, analfabetism, subșcolarizare).

Dimensiunea postmodernă, valorizând atât experiența holocaustului cât și pe cea a managementului conflictelor și cooperării, a dat o nouă paradigmă Interculturalismul ca dialog benefic într-o lume în care diferența este benefică.

Interculturalitatea și dialogul inter cultural, în condițiile *respectului absolut al dreptului la identitate și la menținerea propriului patrimoniu cultural imaterial*, constituie modalitatea de armonizare a societății privind pe de o parte necesitatea individului și comunității

¹¹ despre autovulnerabilizare și autovictimizare vezi Miftode Vasile *Populații vulnerabile și fenomene de automarginalizare* 2002, Iași Ed Lumen

¹² formele de vulnerabilitate socială vezi Cojocaru Ștefan, *Metodologia elaborării proiectelor* Iași, 2003, Expert Projects. Aplicația acestei teorii la comunitățile etnoculturale vezi Cojocaru Ștefan, Antonio Sandu *Automarginalizare și vulnerabilitate socială* în volumul Miftode Vasile, Nacu Daniela, Cojocaru, Sandu Antonio *Dezvoltarea comunităților etnoculturale* 2003. Iași, Ed Expert Projects

Extras din volumul:

etnice de a-și proteja *propriul* și pe de cealaltă parte necesitatea societății în ansamblu de a opera în cadre structural unitare ale construcției social politice. Unitatea în diversitate, sintagmă des folosită în domeniul protecției minorităților, semnifică dialogul intercultural și interetnic.

Studii recente de simulare a comportamentului colectiv arată că există o mare probabilitate ca o minoritate a cărui procent este de până în 10% să sufere în timp o eroziune a propriilor fundamente culturale, până la a ajunge să se uniformizeze în masa majoritară, în timp ce o minoritate de 30% permite menținerea acestei minorități¹³.

Tocmai de aceea se impune ca *protecția minorităților ca strategie de dezvoltare regională*.

Toate provocările multiculturalismului și intertextualității comunicării multietnice, fac necesară orientarea educației spre interculturalitate, ca sferă a dialogului cultural, resursă pentru dezvoltarea comunităților multiculturale.

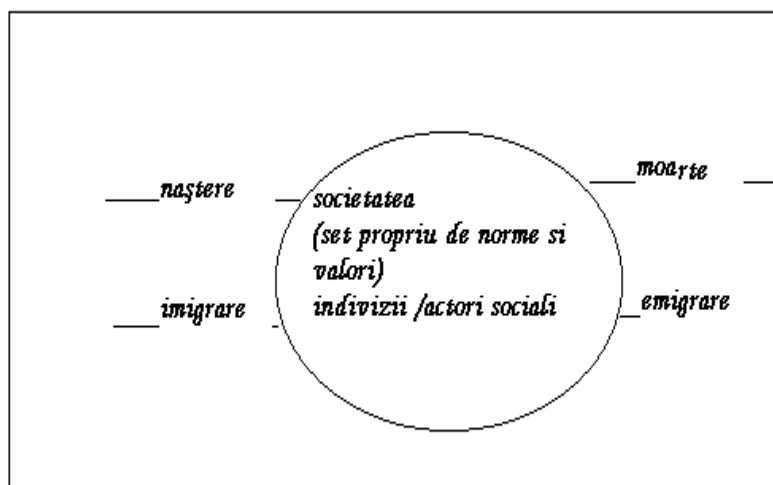
Marginalizare și excludere

Procesul de socializare are din perspectiva societății ca principal obiectiv transmiterea normelor și valorilor culturale ale unei societăți tuturor membrilor care o compun. Scopul final al acestor procese îl constituie stabilirea unei ordini a coexistenței indivizilor în respectiva comunitate și dănuirea respectivei comunități în timp.

Societatea trebuie privită ca un sistem deschis a cărui intrări și ieșiri funcționează asemeni unor filtre culturale. *Socializarea* trebuie privită ca un proces complex de învățare socială a unor *modele comportamentale*, grile de interpretare a realității mediate social sub forma paradigmelor culturale, construind supraeul individului.

¹³ vezi Alin Gilbert Sumedrea, *Simularea comportamentului colectiv pornind de la teoria impactului social. Probleme cantitative și calitative*. In Revista de Sociologie nr 1 /2003

Operând pe întreg parcursul vieții individului, și având acțiune distinctă de la o etapă la alta a dezvoltării personalității, procesul socializării atribuie individului setul de statusuri ce-i revin și-l pregătește pentru rolurile pe care le are de jucat oferindu-i personalitatea socială.

Model paradigmată a procesului de socializare

Termenii *imigrare* și *emigrare* au fost folosiți în sensul *mobilității spațiale* și *nu neapărat înafara cadrului frontierelor statale*.

Societatea în ansamblul său este o instituție prea vastă ca să dea seama de socializarea indivizilor. Prin ordinul său de mărime societatea globală nu poate constitui un sistem unitar. Societatea se divide în comunități și acestea la rândul lor se divid în grupuri sociale.

Prin *enculturație* individul *internalizează* normele și valorile grupului din care face parte (grupului de apartenență) precum și pe cea a grupului din care speră să facă parte (grupul de referință) la care se raportează.

Normele și valorile proprii diferitelor grupuri care alcătuiesc o societate poartă denumirea de *subcultură* respectiv cultură alternativă.

La nivelul societății se instituie instanțe care să verifice gradul de *internalizare a normelor și valorilor* ce-i sunt specifice, de către membrii acesteia. Instanțele de control social verifică gradul de conformitate a acțiunilor actorilor sociali la normele grupului și

Extras din volumul:

gradul de internalizare a acestor valori. Exercițarea controlului social se efectuează prin mijloace instituționale sau neformale, materiale sau simbolice, prin recompensă sau coerciție. *Controlul social* apare ca rezultat al interdependențelor reciproce dintre elementele componente ale unui sistem social.

Comportamentele deviante (care se abat de la conformitatea socială) sunt sancționate de instanțele care realizează controlul social printr-o formă de *marginalizare*, însoțită de fenomenul de *etichetare*, și chiar de cel de *excludere*.

Interacțiunea dintre individ (actorul social) și societate se realizează în dublu sens. Acțiunea socială pe care actorul o realizează primește feed back-ul din partea societății prin intermediul fenomenului de control social.

Conformismul sau *atitudinea deviantă* ține de o serie de factori psihologici subiectivi ai individului (temperament, aspirații, factori de personalitate) precum și sociali (apartenența la un grup ce prezintă o subcultură deviantă, rigoarea controlului social, tipul de solidaritate din acea societate) fiind o rezultată a interacțiunii acestor factori.

Pentru a menține funcționalitatea sistemului social în ansamblul său, instanțele care operează *controlul social* au tendința să elimine subsistemele aflate în disfuncție. Eliminarea se realizează prin marginalizarea acestora, și în unele cazuri chiar prin excluderea lor.

Fenomenul de marginalizare și excludere a devianților a *marginalilor* și în genere a celor care apar ca „altfel” fie ei persoane sau grupuri este destinat a avea efecte benefice pentru societate, atât prin eliminarea posibilelor surse de pericol social, cât și prin exemplul oferit.

Paradoxal însă acest lucru creează disfuncționalitate prin respingere reciprocă. Odată creată însă o *cultură de tip marginal* aceasta începe să funcționeze după propriile legi, socializându-și membrii în conformitate cu propriile norme și valori, și impunând propriul control social. Între societate și grupurile marginale vor apare fenomene de respingere reciprocă.

Extras din volumul:

Sandu, A. (2004). *Analiza institutionala prin cercetare actiune*. Comunitatea Italiana din Romania. Iasi, Romania: Lumen.

Acest exemplu funcționează în cazul relațiilor interetnice de tip Kosovo în care respingerea reciprocă generează război interetnic.

Fenomenul de *marginalizare socială* și cel de *excludere* nu se produce însă numai categoriilor deviate. Societatea extinde “controlul social” asupra altor categorii sociale, intrând și acestea în rândul respinșilor. Să luăm pentru început cazul persoanelor suferinde de S.I.D.A.. Deși acestea nu constituie o categorie deviantă propriu-zis, chiar dacă diverși indivizi pot proveni din medii deviate. În general există tendința de marginalizare a persoanelor suferinde de S.I.D.A.. Pretextându-se fie teama de o posibilă contaminare, fie repulsia față de “obiceiurile sexuale” ale bolnavului etc., acesta este “evitat”.

Continuând să analizăm diversele disfuncții sociale care pot apare, constatăm în marea majoritate a cazurilor și prezența fenomenului de marginalizare sau excludere. Acest fenomen apare ca reacție la “alteritate”. “Altul” este privit inconștient ca o amenințare care trebuie eliminată. “Altul”, fie el delincvent, dependent, sau în imposibilitate de satisfacere a unor trebuințe, este privit ca o amenințare la echilibrul sistemului, o forță care ar putea să destabilizeze ordinea existentă. Această percepere a “altului” provine din intuirea necesității schimbării, și teama inconștientă a individului că și el va fi nevoit să treacă printr-o schimbare. Perceperea alterității ca amenințare atrage reacția adaptativă de respingere completă a acesteia. Pornind de la formele “primitive” de factură magico-religioasă de excludere (tabu) până la unele specifice societății contemporane (blocarea accesului la informație) fenomenul se manifestă ca suprimare a comunicării între cele două sisteme sociale (lumi) și blocarea (de regulă reciprocă) a accesului la resurse.

Revenind la problematica relațiilor interetnice sesizarea acută și exclusivă a diferențelor generează excludere reciprocă și intoleranță. Pe de altă parte construcția identității pe baze de acceptare a diferențelor diminuează anxietatea.

Marginalizarea este în corelație cu un alt fenomen social etichetarea. Afirmarea caracterului deviant al unei fapte și prin

Extras din volumul:

contaminare a persoanei care o săvârșește atrage conform teoremei lui Thomas (o situație este reală prin consecințele definirii ei ca reale) sancțiunea (simbolică). Societatea în care trăim deși tinde să depersonalizeze puniția, aceasta are un caracter personal atât pentru cel care o suportă cât și pentru cel care o aplică. Excluderea este forma de puniție a cărei instituționalizare are cea mai lungă istorie.

Controlul social se efectuează pe criteriul conformității individului la ceea ce se așteaptă de la el. Odată apărută etichetarea nu se mai ține seama de natura acțiunii pe care individul o realizează, *ci de consecințele a ceea ce este de așteptat să facă în coformitate cu etichetarea existentă.*

O persoană având o deficiență mintală ușoară odată etichetată ca “handicapat psihic” va fi pusă în imposibilitatea de a accede la anumite resurse ce îi sunt necesare (o școlarizare corespunzătoare de exemplu), nu neaparat în lipsa acestora, ci drept consecință a etichetării.

Un etnic aparținând minorității rrome este etichetat țigan și i se „atribuie” un comportament antisocial.

Marginalizarea este însoțită de discriminare a indivizilor și categoriilor marginale. Impunerea culturii majoritare în fața subculturilor exclude în situația dată toleranța, tratamentul inegal la care sunt supuși indivizii marginali face ca aceștia să reacționeze, accentuând distanța socială care îi desparte de societatea din care fac parte.

Persoana intrând într-o astfel de lume văzută de alții *sau de el însuși ca făcând parte* din periferia socială (pe care o numim o zonă de penumbră socială) resimte frustrantă respingerea la care este supus, și va avea tendința de a respinge la rândul său pe cei neasemenea lui. Respingerea va genera procese deviante ce își au ca scop *impunerea modului de viață alternativ* al căruia este adept individul sau grupul.

În cazul minorităților etnice etichetarea unei minorități ca deviante face ca distanța socială dintre membrii acesteia și cultura majoritară să se mențină nedefinit sau să crească.

Extras din volumul:

Sandu, A. (2004). Analiza instituțională prin cercetare acțiune. Comunitatea Italiana din Romania. Iasi, Romania: Lumen.

Funcționalitatea societății globale a fost multă vreme protejată prin existența unei periferii sociale, întrucât aceasta răspunde necesității existenței raportării la “*altul*” ca justificare a “*răului social*”. „Justificarea” unor genocide pe motivul că evreii sunt cauza unor neajunsuri ale societății germane naziste este un astfel de exemplu. Puterea se apăra pe ea arătând vinovatul în persoana membrilor unei minorități etnice. Arătarea minoritarilor și marginalilor cu sursa tuturor disfuncțiilor ce se sesizează la nivelul unei societăți apare ca liniștitoare pentru “majoritari” întrucât apare posibilă controlarea acesteia. Societatea este obligată să se ocupe de minorități tocmai datorită percepției sociale a acestora de sursă a disfuncțiilor.

Nu există în realitate persoane care să aparțină societății globale fără a aparține unui grup sau categorie. Fiecare grup sau categorie deține propria subcultură, nu în sensul de *contracultură*, ci de parte componentă autonomizată a culturii globale. Mai mult sau mai puțin conformă normelor și valorilor culturii societății globale. Ca atare cea de a doua viziune care am amintit-o anterior anume a creerii unei culturi a conservării unor identități culturale particulare în contextul unui pluralism cultural ca factor benefic de stabilitate la nivel macrosocial.

Dacă ne propunem să identificăm populații vulnerabile, trebuie să identificăm atât acțiunile individuale cât și cele colective care conduc la manifestarea vulnerabilității.

Acțiunile colective sunt rezultante ale agregării acțiunilor individuale, agregare privită ca însumare a acestora sau ca apariție a unor acțiuni diferite de cele individuale (de exemplu cele perverse – al căror rezultat colectiv este invers celui urmărit; cele indezirabile – care pot fi pronosticate dar nu sunt urmărite; și cele neașteptate – care sunt imprevizibile). Încercarea de a explica sensurile termenului de vulnerabilitate socială¹⁴ din perspectiva laturii pragmatice de planificare și organizare a intervenției, întâlnește o serie de piedici:

¹⁴ definițiile și accepțiunile termenului de vulnerabilitate au fost preluate după Cojocaru Ștefan, *Elaborarea Proiectelor*, Editura Experis Projects, 2003, Iași, pp 16-29

Eqpvkpwctgc " ceguvwk " xqnwo " q " rwvg k " ngevwtc

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

ucw " fkp " nkdt tkkng " pqcuvtg " rctvgj

Sandu Antonio, absolvent al facultății de filosofie specializarea filosofie, și specializarea Asistență Socială, în cadrul Universității Al . I Cuza Iași. Este absolvent al masteratului de *Probațiune și reintegrare socială* și doctorand în *Ontologie și Filosofia științei*. În prezent este președintele Asociației Lumen, și directorul Editurii Lumen. De asemeni lucrează ca asistent social în cadrul comunității Italiene din România. Volumele publicate *De la Nirvana la vidul cuantic (Cristal 2000)*, *Nud și Aletheya (Cristal 2001)*, *Asistență și intervenție socială (Cristal 2001, reeditare Lumen 2002)* coord a volumelor *Acțiune socială și dezvoltare organizațională (vol I și II, Ed Lumen 2002)*, *Acțiune socială prin strategii educaționale (Lumen 2003)* și coautor al volumelor *Tineret, minorități naționale, democrație, (Ed Ararat 2003)*, *Dezvoltarea comunităților etno-culturale (Expert Projects 2003)*, *Noua paradigmă a educației multidimensionale, (Lumen 2003)* *Integrare europeană prin educație multiculturală (Lumen 2004)*, *Repere socio-pedagogice ale schimbării în sistemul educațional (Lumen 2004)*, *Psihologia profesie și vocație (Performantica 1997)*, autor al studiilor *Sexul pe internet-formă a virtualizării spațiului social (Revista de cercetare și intervenție socială)*, *Utilizarea tehnicilor NLP în interviul intențional non-directiv (Revista de cercetare și intervenție socială)*, *Minoritățile etnice de la vulnerabilitate socială la dezvoltare comunitară (Geopolitica 2004)*. Este redactor la Revista de Cercetare și Intervenție socială. Moderator al secțiunii sociale a Festivalului Pro-etnica Sighișoara 2002, coordonator a numeroase programe în cadrul Comunității Italiene din România și Asociației Lumen (în special în domeniul tineretului, al drepturilor omului și protecției minorităților). Desfășoară activitate de publicist în cadrul Revistei Columna.

ISBN: 973-7766-12-1

www.edituralumen.com